

Informatie voor de raad

Onderwerp	-	Nieuwe Strategische Beleidsvisie Re-integratie
Portefeuillehouder	-	A.J. Ramerman (wethouder)
Domein	-	Samenleving
Contactpersoon	-	Joost Roorda
Contactgegevens	-	j.roorda@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van
Behandeling in raadsvergadering van

11 juni 2024
23 september 2024

Kernboodschap

Het college van B&W stelt u voor kennis te nemen van: haar besluit te komen tot de opstelling van een uitvoeringsplan voor de uitwerking van een nieuwe strategische beleidsvisie re-integratie van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Aanleiding

Aanleiding voor de formulering van de nieuwe beleidsvisie ligt in een combinatie van landelijke en lokale ontwikkelingen. Het college wil deze een plek geven in het beleid voor de re-integratie van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. De ontwikkelingen lopen de komende jaren door, ook na het vaststellen van de nieuwe beleidsvisie. De nieuwe beleidsvisie is daarom geen eindstation, maar wel noodzakelijk om de koers te bepalen voor de eerst komende jaren. We lichten de ontwikkelingen hieronder kort voor u toe.

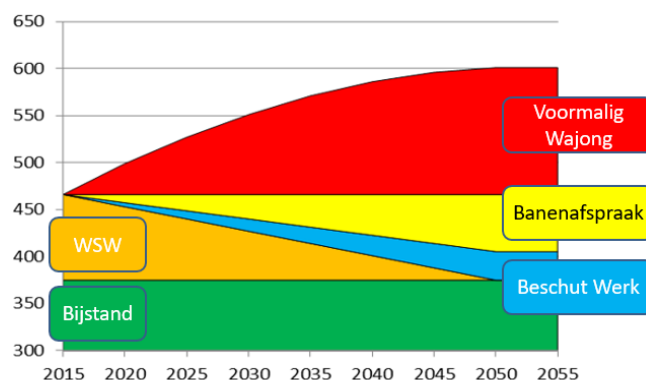
Landelijke ontwikkelingen

Participatiewet in Balans

Al vanaf de invoering van de Participatiewet is de regelgeving en uitvoering daarvan in beweging. Voor de komende jaren is het kabinet bezig met het programma Participatiewet in Balans, dat gevolgen gaat hebben voor de eisen aan gemeentelijk beleid en uitvoering. Als eerste wil het kabinet een stevige stap zetten richting werken op basis van vertrouwen en menselijke maat (geplande ingangsdatum 1 januari 2025). Daarna volgt een fundamentele herbezinning op de huidige Participatiewet en professionalisering van de uitvoering vanaf 2026.

Doelgroep Participatiewet

Vanaf de start van de Participatiewet (2015) zijn gemeenten – naast het bieden van inkomensondersteuning via de bijstand – verantwoordelijk voor de ondersteuning en plaatsing in betaald werk van inwoners in de WSW (aflopend) en Beschut Werk / Banenafpraak (Participatiewet, toenemend). Ook inwoners met arbeidsvermogen, die tot 2015 onder Wajong vielen, behoren sindsdien tot de verantwoordelijkheid van de gemeente.

De verwachting in 2015 was dat het aantal inwoners dat via de gemeente wordt ondersteund in betaald werk toe zou nemen van 95.000 in 2015 tot 226.000 structureel in 2055. In werkelijkheid blijft de toename van deze groep achter bij de

verwachting. Volgens het rijk komt dit doordat delen van de doelgroep niet in beeld zijn bij gemeenten of zich daar niet melden. Het rijk bezint zich hoe deze groepen toch bereikt kunnen worden. Onlangs was bijvoorbeeld in het nieuws dat ca. 50.000 jonggehandicapten zonder werk thuis zitten. Zij komen niet meer in aanmerking voor de Wajong, maar melden zich ook niet bij een gemeente, omdat zij geen recht op een uitkering hebben.

Simpel switchen

Sinds 2015 kan werken met een beperking via vier regelingen: Dagbesteding (onbetaald, vanuit WMO, WLZ), Beschut Werk, Banenafpraak en regulier (alle drie betaald, vanuit de Participatiewet).

Via het programma *Simpel Switchen* wordt gewerkt aan ontschotting van deze vier regelingen. Doel is dat burgers gemakkelijk kunnen overstappen tussen de regelingen voor werken met een beperking. Dat geldt als hun arbeidsmogelijkheden toenemen, maar ook wanneer deze kleiner worden. Elke burger werkt steeds in de vorm die op dat moment passend is.

Het wordt steeds meer duidelijk dat hiervoor niet alleen vereenvoudiging van regelgeving en financiële regelingen nodig is. In de praktijk blijken er groepen te zijn die net tussen twee regelingen invallen. Hun arbeidsvermogen is bijvoorbeeld te groot voor Beschut Werk, maar de stap naar werk via de Banenafpraak blijkt te moeilijk. Datzelfde is ook zichtbaar in de overgang van Banenafpraak naar regulier Werk.

Erkenning infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven

Door de sluiting van de WSW in 2015 zijn veel sociaal ontwikkelbedrijven in een krimpscenario terecht gekomen. In haar brief van 21 december 2023 vraagt de minister voor Armoedebeleid en Participatie aandacht voor de "ontzettend belangrijke rol die de sociaal ontwikkelbedrijven spelen. Zij zorgen dat mensen die niet of niet zonder meer bij reguliere werkgevers aan de slag kunnen, toch een kans krijgen op de arbeidsmarkt." Daarmee erkent de minister dat de sociale ontwikkelbedrijven essentieel zijn voor een stabiele arbeidsmarktpositie van burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij bieden beschutte werkplekken intern, tussenvormen tussen intern en regulier werk (via bijvoorbeeld detachering) en terugval opties als een regulier werkplek (tijdelijk) ophoudt.

In de voorjaarsnota 2024 geeft de minister aan dat zij van 2025 tot 2034 € 330 miljoen beschikbaar wil stellen voor de vorming van een robuuste sociale infrastructuur. En daarnaast € 260 miljoen voor 10.000 extra banen. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden. Op dit moment is nog niet bekend welke bedragen beschikbaar komen voor de gemeente Dalfsen.

Regionale opdracht van het rijk

Het rijk werkt aan een plan voor de inrichting van een Werkcentrum in elk van de 35 arbeidsmarktregio's. Dit is een structureel vervolg op de meer incidentele dienstverlening die vanwege corona in de regio's is opgezet. Elke inwoner (werkend of niet werkend) moet met vragen over werk en loopbaan terecht kunnen in het Werkcentrum. De regio's hebben hierin hun eigen opdracht die deels aanvullend, maar deels ook overlappend is met de opdracht die gemeenten hebben vanuit de Participatiewet. Hoewel de uitwerking van het Werkcentrum nog niet rond is, bereidt de arbeidsmarktregio Zwolle zich al actief voor op de ontwikkeling.

Daarnaast is de opdracht van het rijk te komen tot meer harmonisering tussen gemeenten in de uitvoering van de Participatiewet. De in 2023 door de raad aangenomen Verordening Re-integratie is daar een voorbeeld van. Deze is gezamenlijk in de arbeidsmarktregio opgesteld.

Wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk

Het kabinet is bezig met een wetsvoorstel om jongeren tot 27 jaar met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te bieden richting economische zelfstandigheid. De verantwoordelijkheid hiervoor legt het kabinet neer bij het beroeps- en praktijkonderwijs, de regionale

Doorstroompunten en de gemeenten. Het wetsvoorstel stimuleert de samenwerking tussen deze partijen. Bij gemeenten raakt de wet zowel het beleidsveld onderwijs als re-integratie. In de Participatiewet krijgen gemeenten een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk. De wet moet 1 augustus 2025 van kracht worden.

Lokale ontwikkelingen

Ontwikkelingen in de lokale doelgroep

De landelijke ontwikkelingen in de doelgroep van de Participatiewet zijn ook lokaal in Dalfsen zichtbaar. De WSW-populatie in dienst van Stichting Dalfsen Werkt neemt af. De groep die via Beschut Werk of Banenafpraak betaald werk heeft neemt toe. In het uitkeringsbestand stijgt het percentage statushouders. In de beeldvormende presentatie op 18 maart jl. bent u meegenomen in de samenstelling en aantallen van de doelgroep. Toen hebben wij u ook al laten weten dat het nu niet mogelijk is de cijfers vanuit landelijke ontwikkelingen toe te passen op de situatie in Dalfsen. Om een onderbouwde beleidsvisie te maken, is het college daarom van plan een gedegen doelgroepanalyse te maken. Hierin wordt de huidige en toekomstige omvang en samenstelling onderzocht van de doelgroepen, waarvoor Dalfsen verantwoordelijk is in het kader van de Participatiewet. Dat kunnen zowel inwoners met als zonder uitkeringsrecht zijn. Het is goed mogelijk dat – net als landelijk – ook lokaal niet alle doelgroepen de toegang tot re-integratieondersteuning weten te vinden.

Stichting Dalfsen Werkt vraagt om een toekomstbestendige opdracht

De ontwikkelingen in de lokale doelgroep leiden tot een krimp van het aantal medewerkers van Stichting Dalfsen Werkt. De stichting wil zich daarom bezinnen op haar toekomstig beleid en de daarbij passende organisatievorm. Om deze te kunnen bepalen vraagt zij het college van de gemeente Dalfsen om een vernieuwde, toekomstbestendige opdrachtformulering. Het college erkent de noodzaak voor een vernieuwde opdracht aan Stichting Dalfsen Werkt. Deze dient ingebed te zijn in de bredere beleidsvisie voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, die de gemeente Dalfsen zal uitwerken. Van hieruit zal het college de nieuwe opdracht voor de stichting formuleren.

Herijking prioriteiten en doelstellingen re-integratie

De uit te werken beleidsvisie beschrijft heldere prioriteiten en doelstellingen voor de re-integratie van inwoners uit Dalfsen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De visie schept het kader voor de uitwerking van een heldere re-integratieroute voor de inwoners die zowel eenduidig is als maatwerk biedt waar nodig.

De uitkomst van de doelgroepanalyse is hierin de eerste bepalende factor. Daarnaast worden de prioriteiten en doelstellingen bepaald door onze wettelijke opdracht en de aandachtspunten vanuit het rijk. Deze hebben we wij hierboven beschreven: Participatiewet in Balans, simpel switchen, het belang van de sociale infrastructuur, harmonisering met de regio en de aandacht voor jongeren tot 27 jaar. Met die laatste groep legt het rijk de vraag bij ons neer of de gemeente ook een preventieve rol heeft in het voorkomen dat inwoners gebruik moeten maken van een uitkering of van ondersteuning op weg naar werk of in werk.

Eigenheid bewaren in samenwerking met de regio

Dalfsen wil in het re-integratiebeleid de eigen visie en prioriteiten formuleren en hierin de eigenheid van Dalfsen bepalen en bewaren. Tegelijk maakt Dalfsen deel uit van de arbeidsmarktregio Zwolle. Inwoners van Dalfsen zijn voor werk afhankelijk van werkgevers in de hele regio (en daarbuiten). Daarom zal het re-integratiebeleid van Dalfsen afgestemd zijn met het beleid van de andere gemeenten en partners in de regio. Zeker richting (regionale) werkgevers biedt dat de nodige eenduidigheid. In meer gevallen dan nu is of wordt harmonisering de opdracht van het rijk, zoals in de ontwikkeling van het Werkcentrum en de aanpak voor jongeren tot 27 jaar. Als kleine gemeente is het bovendien nuttig gebruik te kunnen maken van regionale faciliteiten, die we niet altijd zelf kunnen of willen bieden.

Financiën

De kosten voor het opstellen van de strategische kunnen naar verwachting bekostigd worden uit bestaande budgetten en bijdragen van het rijk. Zijn deze middelen onvoldoende, dan wordt dit verantwoord in de jaarrekening.

Vervolg

De strategische beleidsvisie wordt in 2025 aan u voorgelegd.

Bijlagen

Geen

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen,

de burgemeester
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris
H.J. van der Woude